Nacionalni inštitut za javno zdravje

Svit

DRŽAVNI PROGRAM PRESEJANJA IN ZGODNJEGA ODKRIVANJA PREDRAKAVIH SPREMEMB IN RAKA NA DEBELEM ČREVESU IN DANKI

Novosti pri pripravi sladkornih bolnikov na kolonoskopijo

Jelka Zaletel

UKC Ljubljana

SVITOV DAN 2016

Tip sladkorne bolezni

- Tip 2
- Tip 1

Homeostaza glikemije

Tveganje visoke vrednosti glikemije

Tveganje nizke vrednosti glikemije

Klinični oddelek za endokrinologijo, diabetes in presnovne bolezni
Interna klinika, Univerzitetni klinični center Ljubljana
in
Klinični oddelek za endokrinologijo, diabetes in bolezni presnove,
Pediatrična klinika Ljubljana

V sodelovanju z

Diabetološkim združenjem Slovenije
Sekcijo medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v endokrinologiji
pri Zbornici zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zvezi strokovnih
društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov

Katedro za družinsko medicino Medicinske fakultete
Univerze v Ljubljani

Združenjem endokrinologov Slovenije

SLOVENSKE SMERNICE ZA KLINIČNO OBRAVNAVO SLADKORNE BOLEZNI TIPA 2

Ljubljana, 2016

Stran 51

Strani 38 in 39

Hipoglikemija

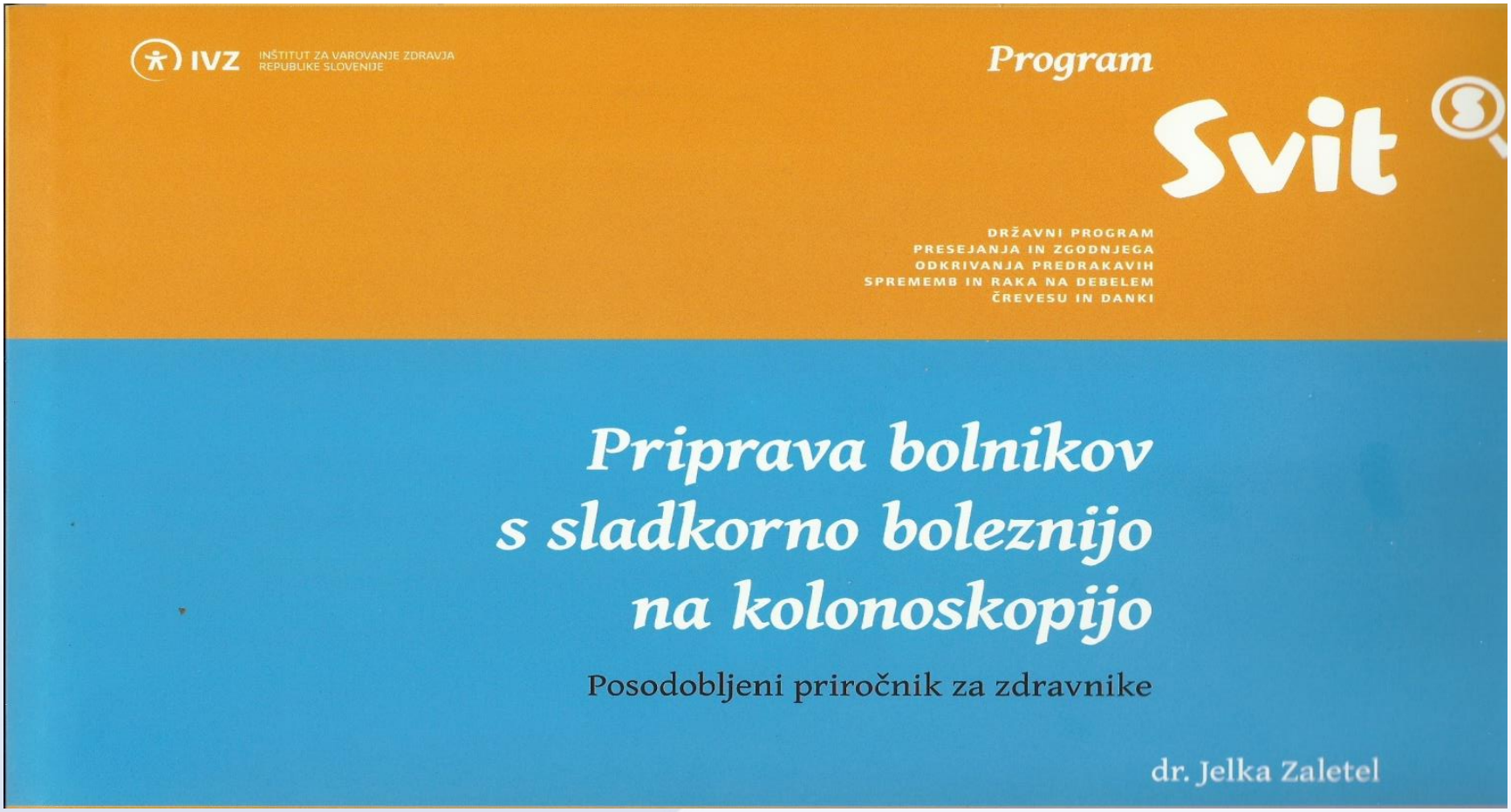
IVZ
INŠTITUT ZA VAROVANJE ZDRAVJA
REPUBLIKE SLOVENIJE
Program
Svit
DRŽAVNI PROGRAM
PRESEJANJA IN ZGODNJEGA
ODKRIVANJA PREDRAKAVIH
SPREMEMB IN RAKA NA DEBELEM
ČREVESU IN DANKI
Priprava bolnikov
s sladkorno boleznijo
na kolonoskopijo
Posodobljeni priročnik za zdravnike
dr. Jelka Zaletel

Navodila za bolnike s sladkorno boleznijo za pripravo na kolonoskopijo

Svit

Zadnji obrok goste hrane lahko pojeste 24 ur pred kolonoskopijo.

Ob tem obroku lahko jeste: bel kruh, testenine iz bele moke, pusto meso ali šunko, ribe, bistre juhe, jogurt iz posnetega mleka, čaj ter kavo brez mleka in brez sladkorja.

Ob tem obroku ne smete jesti: hrane iz polnozrnate moke in otrobov, mislijev, hrane z rdečimi barvili, sadja in zelenjave, gostih sokov.

Zadnjih 24 ur pred kolonoskopijo ne uživajte nobene goste hrane. Uživate lahko samo bistre tekočine v neomejenih količinah, pri čemer svetujemo vodo, čisto juho, nesladkan čaj in kavo brez mleka. Odsvetujemo sadne sokove in športne napitke, ki vsebujejo ogljikove hidrate. Bister nebarvan sadni sok pijete le ob hipoglikemiji oziroma ob koncentraciji glukoze pod 4 mmol/l. Čez dan je treba spiti 2 litra Donata Mg.

Zdravila za zniževanje krvnega sladkorja boste dan pred kolonoskopijo in na dan kolonoskopije jemali drugače kot običajno, ker želimo preprečiti hipoglikemijo (prenizko vrednost krvnega sladkorja), če prejemate zdravila, ki jo lahko povzročijo. Pravilno izvedena kolonoskopija je za vaše zdravje zelo pomembna, zato so med pripravo na preiskavo prehodno sprejemljive tudi višje koncentracije glukoze. Pri bolnikih s sladkorno boleznijo tipa 1 je zdravljenje prilagojeno tudi tako, da se izognemo ketoacidozi. Glede na vrsto zdravljenja vam bo vaš zdravnik oz. medicinska sestra po zdravnikovem pooblastilu izročil/-a pisna navodila.

Merjenje krvnega sladkorja za bolnike s sladkorno boleznijo tipa 2:
Če se zdravite z insulinom, si izmerite koncentracijo glukoze v krvi, ko bi sicer jedli zajtrk, kosilo, večerjo, in ob 22. uri. Merjenje je nujno tudi ob težavah, ki lahko opozarjajo na hipoglikemijo. **Če se zdravite z repaglinidom ali s sulfonilsečnino** in si tudi običajno merite koncentracijo glukoze v krvi, jo izmerite, ko bi sicer jedli zajtrk, kosilo, večerjo, in ob 22. uri. Merjenje je potrebno tudi ob težavah, ki lahko opozarjajo na hipoglikemijo. **Če se pojavijo težave, ki lahko opozarjajo na hipoglikemijo,** si po možnosti izmerite koncentracijo glukoze v krvi, in če je izmerjena vrednost pod 4,0 mmol/l, spijte 2 dl bistrega jabolčnega soka ali 4 male žličke kuhinjskega sladkorja, raztopljene v 2 dl vode. Tako ravnajte tudi, če si naključno izmerite koncentracijo glukoze pod 4,0 mmol/l, čeprav nimate ob tem nikakršnih težav. Meritev glukoze ponovite čez 15 minut. **Če se pojavijo težave, ki lahko opozarjajo na hipoglikemijo, pa nimate možnosti za meritev,** spijte 2 dl bistrega jabolčnega soka ali 4 male žličke kuhinjskega sladkorja, raztopljene v 2 dl vode.

Težave morajo izzveneti v 15 minutah, sicer ponovno spijte enako količino soka oz. sladke vode, če težave ne izzvenijo, pokličite zdravnika. **Ob visokih koncentracijah glukoze** v krvi si aplicirajte korekcijske odmerke, če ste vešči samovodenja sladkorne bolezni.

Kaj je hipoglikemija, kako se kažejo prenizke vrednosti krvnega sladkorja?
Težave, ki lahko opozarjajo na hipoglikemijo, se začnejo nenadno: tresenje, predvsem rok, potne dlani, razbijanje srca, potenje telesa, volčja lakota, bledica. Pojavijo se lahko tudi manjša zbranost, nervoznost, moten vid, oslabelost, zmedenost, vzdražljivost, glavobol. Če je hipoglikemija dolgotrajnejša, se pojavijo momljajoč govor, zaspanost, zmedenost se stopnjuje. Če ob prvih težavah ne ukrepamo, se težave stopnjujejo, povzročijo krče in nezavest.

Merjenje krvnega sladkorja za bolnike s sladkorno boleznijo tipa 1:
Koncentracijo glukoze merite na 2–4 ure. Varno območje je 7–10 mmol/l. Ob vrednostih nad 10 aplicirajte korekcijske odmerke. Ob vrednostih pod 7 merite koncentracijo glukoze vsako uro. Ob vrednosti 4,0 ali manj popijte 2 dl bistrega jabolčnega soka ali 4 male žličke kuhinjskega sladkorja, raztopljene v 2 dl vode, in meritev ponovite čez 15 minut.
Ob visokih koncentracijah glukoze v krvi si aplicirajte korekcijske odmerke, če ste vešči samovodenja sladkorne bolezni.

Ko odhajate na kolonoskopijo, **vzemite s seboj** zdravila za zdravljenje sladkorne bolezni in pripomočke za dajanje insulina oz. merjenje krvnega sladkorja. Včasih je namreč po kolonoskopiji potrebna hospitalizacija.

Ko pridete na kolonoskopijo, gastroenterologa ali medicinsko sestro opozorite, da imate sladkorno bolezen. Če prejemate insulin ali sulfanilsečnino, **med čakanjem na kolonoskopijo in med preiskavo potrebujete občasne meritve koncentracije glukoze.** Nujno pa jih opozorite, če začutite težave, ki bi lahko opozarjale na hipoglikemijo.

Imena in odmerke zdravil na navodilu vpiše zdravnik oz. medicinska sestra po dogovoru z zdravnikom.

Če imate dodatna vprašanja, se posvetujte z zdravnikom, ki skrbi za vašo sladkorno bolezen.

Če imate dodatna vprašanja, prosimo pokličite Center SVIT na telefonsko številko *01/62-04-522*,
od ponedeljka do petka med 9. in 14. uro; pošljite elektronsko sporočilo na naslov *info@program-svit.si*,
ali se oglasite po telefaksu na številko *01/62-04-529*.

Navodila za jemanje zdravil za sladkorno bolezen pred kolonoskopijo

Svit

Pri pripravi na kolonoskopijo prosimo upoštevajte prilagojeno shemo jemanja zdravil glede na dogovorjen termin preiskave. Shemo, ki za vas ne velja, prečrtajte!

SULFONILSEČNINE, sladkorna bolezen tipa 2

Vaše zdravilo se imenuje _____, običajno ga jemljete _____

Dopoldanski čas (čas preiskave pred 12.00)

Dan pred kolonoskopijo

zajtrk | ~~kosilo~~ | ~~večerja~~ | noč

Vzemite polovico vseh običajnih odmerkov zdravila,

to je zjutraj _____, in to je zvečer _____.

Če odmerek ni deljiv, ga povsem opustite.

Na dan kolonoskopije

~~zajtrk~~ | kosilo | večerja | noč

kolonoskopija

Zjutraj odmerek zdravila opustite, pri kosilu vzemite polovični odmerek,

to je _____.

Od večera naprej pa kot običajno, to je _____.

Izmerite koncentracijo glukoze, če jo merite tudi sicer.

Popoldanski čas (čas preiskave po 12.00)

Dan pred kolonoskopijo

zajtrk | kosilo | ~~večerja~~ | noč

Zjutraj vzemite običajni odmerek zdravila,

to je _____

Zvečer odmerek opustite.

Na dan kolonoskopije

~~zajtrk~~ | ~~kosilo~~ | večerja | noč

kolonoskopija

Zjutraj odmerek opustite in ste do kolonoskopije brez zdravil. Pri dvakrat dnevnem odmerjanju zdravila zvečer vzemite običajni odmerek,

to je _____

Pri enkrat dnevnem odmerjanju zdravila zvečer vzemite polovični odmerek,

to je _____

Prečrtan obrok pomeni, da se pri uživanju tega obroka držite posebnih navodil glede prehrane med pripravo na kolonoskopijo.

PROSIMO, DA TA NAVODILA VZAMETE S SEBOJ NA KOLONOSKOPIJO

Navodila za jemanje zdravil za sladkorno bolezen pred kolonoskopijo

Svit

Pri pripravi na kolonoskopijo prosimo upoštevajte prilagojeno shemo jemanja zdravil glede na dogovorjen termin preiskave.
Shemo, ki za vas ne velja, prečrtajte!

BIFAZIČNI INSULIN ZJUTRAJ IN ZVEČER, *sladkorna bolezen tipa 2*

Vaše zdravilo se imenuje _____, običajno ga jemljete _____

Dopoldanski čas *(čas preiskave pred 12.00)*

Dan pred kolonoskopijo

zajtrk | ~~kosilo~~ | ~~večerja~~ | noč

Pri zajtrku vzemite polovico običajnega odmerka zdravila,

to je _____ enot.

Odmerek v času večerje opustite.

Na dan kolonoskopije

~~zajtrk~~ | kosilo | večerja | noč

kolonoskopija

Zjutraj odmerek zdravila opustite, pri kosilu vzemite polovico običajnega jutranjega odmerka, to je _____ enot.

Pri večerji vzemite polovico običajnega odmerka zdravila,

to je _____ enot.

Izmerite koncentracijo glukoze.

Popoldanski čas *(čas preiskave po 12.00)*

Dan pred kolonoskopijo

zajtrk | kosilo | ~~večerja~~ | noč

Pri zajtrku vzemite običajni odmerek zdravila,

to je _____ enot.

Odmerek v času večerje opustite.

Na dan kolonoskopije

~~zajtrk~~ | ~~kosilo~~ | večerja | noč

kolonoskopija

Zjutraj odmerek zdravila opustite, pri večerji pa vzemite običajni odmerek,

to je _____ enot.

Prečrtan obrok pomeni, da se pri uživanju tega obroka držite posebnih navodil glede prehrane med pripravo na kolonoskopijo.

PROSIMO, DA TA NAVODILA VZAMETE S SEBOJ NA KOLONOSKOPIJO

“Vem” ni dovolj

Inercija je naravni del začetka sprememb

Odrasli se učimo preko izkušnje

Naj bo leto 2017 leto izkušenj